

Stad och land – oändliga anspråk och ändliga resurser

Intressenter i Källberga projektet.
Foto: Eva Thörelöf.

Befolkningen ökar och urbaniseringen leder till konkurrens om marken. Vi ska värna biologisk mångfald och ekosystem – att det är miljömässigt och socialt hållbart på lång sikt. Klimatanpassning, energiförsörjning, matproduktion och naturmångfald behöver prioriteras och samverka i urbaniseringen för en långsiktigt hållbar förvaltning?

I Källberga, Nynäshamns kommun, växer ett nytt naturnära bostadsområde fram som fullt utbyggt kommer att rymma 600–700 bostäder, med över 2 000 nya invånare. Detta kring en bykärna med verksamheter, samhällsservice, butiker, skola och förskola. Närmaste granne är tätorten Ösmo, på andra sidan riksväg 73. Visionen för området är naturnära bostäder med människan i fokus, präglad av social och ekologisk hållbarhet i samspel med ett unikt och omväxlande landskap.

Årets caseutmaning genomfördes i samarbete med forsknings- och samverkansprogrammet Mistra Sport & Outdoors¹ – tema hållbar mark- och vattenanvändning. Projektledaren Sara Borgström lektor på KTH², och processledaren Karin Svärd Hertel från Greengoat³, har utvecklat en metod för lokal samverkan i urbaniserande, mångfunktionella landskap. Som en del av fortsatt kunskaps- och metodutveckling testades olika delar av metoden i Källberga. På så sätt bidrog deltagarna till pågående forskning och hållbar landskapsutveckling.

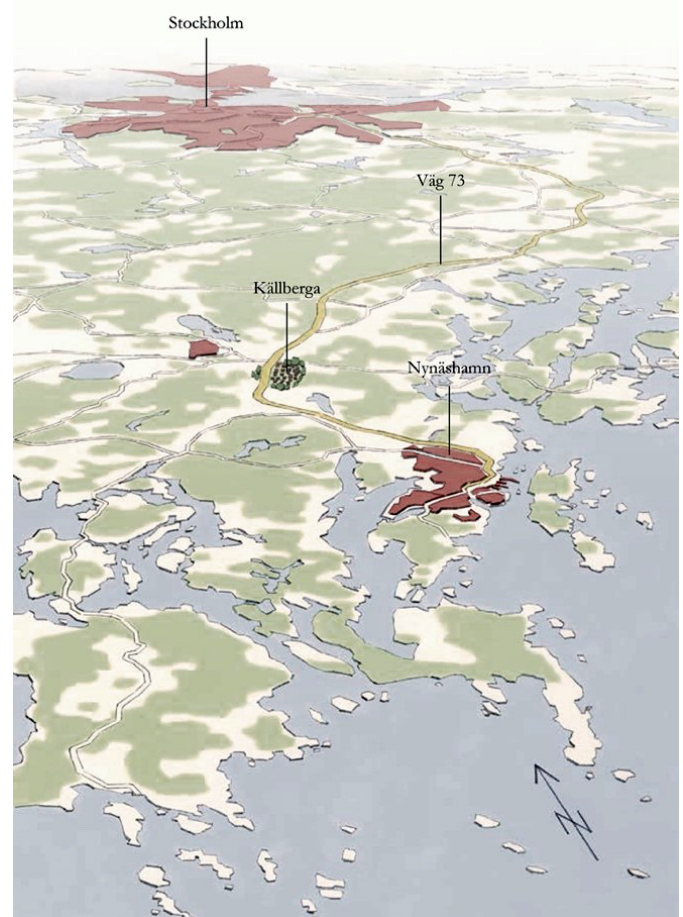
Caseutmaningen genomfördes på plats med Ösmo Hembygdsgille⁴ som högkvarter med gångavstånd till Källberga och Ösmo. Vi startade med en introduktion av Fanny Sachs, markägare och arkitekt, som med stort engagemang beskrev Källbergas vision: att marken ska nyttjas som den är och undvika jordbruksmark – inget plangörande av ytan och möjligheter för alla generationer att trivas. VD för Källberga Mark AB, Michael Larsson, fortsatte med mer detaljer kring hur området successivt kommer att bebyggas i flera etapper. Kommunen gav genom Hanna Hjort Koverberg sin syn på det goda samarbetet med en privat markägare som möjliggör Nynäshamns expansion norrut. Detaljplansprocessen för Källberga tog lång tid med många turer. Vårt besväret, enligt inblandade, då detaljplanen kommer att stödja visionen.

Camilla Käll från Blooc berättade om hur en byggherre arbetar. Vår caseutmaning sammanföll med ”Källbergadagen” då byggherrar presenterade bostadsobjekt för försäljning.

Vi arbetade utifrån kända och tänkta/potentiella intressenter i Källbergas omgivning med sikte på funktionaliteten i framtiden, 25–50 år framåt.

Markägaren/arkitekten Fanny Sachs och VD för Källberga Mark AB Michael Larsson, vid avrapporteringen. Foto: Eva Thörelöf.

Här är Källberga. Karta från <https://www.kallberga.se/en-stadsdel-pa-landet>.

1. <https://www.mistrasportandoutdoors.se/>
2. <https://www.kth.se/profile/sarabor>

3. <https://greeng.se/om-oss/>
4. <https://www.hembygd.se/osmo>

Camilla Käll (Bloo) t vä, Sara Borgström i hörnet, och Karin Svärd Hertel stående t hö drar förutsättningarna för intresserade casedeltagare. Foto: Eva Thörnelöf.

Mottagare av caseutmaningens slutsatser och reflektioner på söndagen var markägaren, KSLA:s Mark- och vattenanvändningskommitté, forskningen och inte minst de 12 deltagarna själva.

Källbergacaset kommer att dokumenteras och presenteras bl a i Mistraprogrammets vidareutveckling av metoden i den sk ”Recepthandboken”.

Sammanfattningsvis var det en intensiv och stimulerande helg som gav mycket energi och många insikter för oss alla, såväl intressenter och forskare som casedeltagare.

Nyckelord var intressenter, samverkan, involvering, dialog, långsiktighet och konsekvenstänk ur ett landskapsperspektiv.

Eva Thörnelöf

En röst från utmaningen, Fatma Ali:

– *Min biogeovetenskapliga utgångspunkt utvidgades till att rymma in allt som har med förvaltningen av hållbar stadsdel att göra, såväl näringsliv och som infrastruktur. Jag blev själv en mottagare för nya intressanta perspektiv och idéer från olika håll.*

Visionen för Källberga, modell från Nya Boendet. Foto: Daniel Steding.

Avrapportering med fokus på social inkludering, Fatma Ali i mitten. Foto: Eva Thörnelöf.

Caseutmaningsdeltagare och KSLA-representanter. Foto: Elin Mellqvist.

Analys av samband mellan intressenter, kärna i recepthandboken. Foto: Karin Svärd Hertel.

KSLA:s ungdomsutskott står bakom de årliga Caseutmaningarna <https://www.ksla.se/om-ksla/utskott/caseutmaning/>. Deltagarna är i slutet av sin utbildning, nyutbildade eller unga i arbete. Årets deltagare var Fatma Ali, Ellen Bergenfeldt, Karl Ljungstedt, Frida Lövström, Jens Mårtensson, Madeleine Persson, Signe Propst, Hilma Puls, Irma Sjöberg, Ellika Svensson Svenungsson, Sander Svensson Svenungsson, Tove Tham. Från KSLA deltog Eva Thörnelöf, Sara Österman och Elin Mellqvist med bistånd av Lars-Erik Liljelund och Magnus Enell.

Mer om projektet:

<https://nynasahamn.se/tillvaxt/stadsplanering--byggnation/detaljplaner/pagaende-planer-och-byggprojekt/kallberga-samlingsida/kallberga-norr>